

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019463	IES Johan Carballeira	Bueu	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Historia da arte	2º Bac.	4	116

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	7
4.1. Concrecións metodolóxicas	20
4.2. Materiais e recursos didácticos	21
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	21
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	21
6. Medidas de atención á diversidade	23
7.1. Concreción dos elementos transversais	23
7.2. Actividades complementarias	24
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	24
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	25
9. Outros apartados	25

1. Introducción

O obxecto da materia de Historia da Arte é a análise do feito artístico nas súas múltiples facetas e dimensións, non só desde unha perspectiva histórica, mediante a contextualización cultural e temporal de estilos, obras e artistas, senón entendéndoo como unha manifestación da intelixencia e da creatividade humana.

A Historia da Arte, materia coa que o alumnado tomou xa contacto na educación secundaria obrigatoria a través dos contidos de materias como Xeografía e Historia, Filosofía, Latín, Música e Educación Plástica, Visual e Audiovisual, está estreitamente vinculada co logro dos obxectivos de etapa e co desenvolvemento das competencias clave, especialmente no que compete ao cultivo da sensibilidade artística e ao desenvolvemento de criterios estéticos, entendidos ambos como aspectos esenciais da formación integral do alumnado e do seu enriquecemento cultural e persoal. Esta formación, en tanto que implica a comprensión da forma en que ideas e emocións se comunican de forma creativa a través de diversas manifestacións artísticas e culturais, relaciónase directamente coa competencia en conciencia e expresión culturais.

Dun modo máis indirecto, a aprendizaxe da Historia da arte contribúe ao logro da madurez intelectual e emocional do alumnado, proporcionándolle o coñecemento de códigos e linguaxes e promovendo o desenvolvemento do seu propio xuízo e criterio estético. Ademais, a contribución desta materia ás competencias e obxectivos mencionados ha de procurar o coñecemento das realidades do mundo contemporáneo e do seu significado estético e a adopción dunha actitude construtiva con respecto á interpretación, protección e mellora do patrimonio cultural.

A materia está estruturada ao redor de tres eixes fundamentais: a análise, a comprensión histórica e a apreciación crítica das principais manifestacións artísticas, e das súas relacións co resto de dimensións e aspectos da cultura e a experiencia humana; a incorporación da perspectiva de xénero e, por iso, entre outros aspectos, da visibilización das mulleres creadoras habitualmente excluídas do canon dominante; e a educación para a preservación, mellora e uso sostible do patrimonio histórico-artístico, entendido como elemento de desenvolvemento económico, social, ambiental e cultural.

Os obxectivos da materia inclúen aspectos sobre o recoñecemento, estudo e análise da diversidade de manifestacións artísticas, o emprego básico das linguaxes artísticas e do vocabulario da disciplina, a identificación das diversas funcións atribuíbles á produción artística, así como á súa maior ou menor vinculación con diferentes movementos, xéneros, estilos, épocas e artistas, a diferenciación de cambios estéticos nas representacións do ser humano, a comprensión contextualizada das creacións culturais como reflexo da sociedade que as xerou, o coñecemento e protección do patrimonio histórico-artístico local, nacional e internacional, e a xa citada incorporación da perspectiva de xénero ao estudo histórico da arte.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Identificar diferentes concepcións da arte ao longo da historia, seleccionando e analizando información diversa de forma crítica, para valorar a diversidade de manifestacións artísticas como produto da creatividade humana e fomentar o respecto por estas.	3				40	1-3		1-32
OBX2 - Recoñecer as diversas linguaxes artísticas como unha forma de comunicación e expresión de ideas, desexos e emocións, utilizando con corrección a terminoloxía e o vocabulario específico da materia, para expresar con coherencia e fluidez os seus propios xuízos e sentimentos e mostrar respecto e empatía polos xuízos e expresións dos demais.	1-5	1		1	12-50	1	3	2-32

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Distinguir as distintas funcións da arte ao longo da historia, analizando a dimensión relixiosa, ideolóxica, política, social, económica, expresiva e propiamente estética da obra de arte, da súa produción e a súa percepción, para promover unha apreciación global e un xuízo crítico e informado destes.					12-40	1-3		1-2-32
OBX4 - Identificar e caracterizar os principais movementos artísticos ao longo da historia, recoñecendo as relacións de influencia, préstamo, continuidade e ruptura que se producen entre eles, para comprender os mecanismos que rexen a evolución da historia da arte e fomentar o respecto e aprecio das manifestacións artísticas de calquera época e cultura.					40	1-2-3		1-2-32
OBX5 - Identificar e contextualizar espacial e temporalmente as máis relevantes manifestacións e personalidades artísticas, analizando a súa contorna social, política e cultural, e os seus aspectos biográficos, para valorar as obras e aos seus artistas como expresión da súa época e ámbito social, apreciar a súa creatividade e promover o coñecemento de diversas formas de expresión estética.					31-40	1-2-3		1-2-32
OBX6 - Coñecer e valorar o patrimonio artístico no ámbito local, nacional e mundial, analizando exemplos concretos do seu aproveitamento e as súas funcións, para contribuír á súa conservación, o seu uso comprometido a favor da consecución dos Obxectivos do Desenvolvemento Sostible e promoción como elemento conformador da identidade individual e colectiva, e como dinamizador da cultura e da economía.					40	1-2-3	1	1-2-32
OBX7 - Distinguir e describir os cambios estéticos e os diferentes canons de beleza ao longo da historia da arte, realizando análises comparativas entre obras de diversos estilos, épocas e lugares, para formarse unha imaxe axustada de si mesmo e consolidar unha madurez persoal que permita mostrar sensibilidade e respecto cara á diversidade superando estereotipos e prexuízos.					11-31-40	1-3		1-32
OBX8 - Integrar a perspectiva de xénero no estudo da historia da arte, analizando o papel que ocuparon a muller e a imaxe que dela se deu nos diferentes estilos e movementos artísticos, para visibilizar as artistas e promover a igualdade efectiva entre mulleres e homes.	5				31	1-2-3		1-2-32

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Introdución á Historia da Arte	Unidade introdutoria ao mundo da Historia da Arte na que se abordan os conceptos previos imprescindibles para comezar co estudo da materia. Así mesmo, abordarase o papel da arte ao longo da historia así como as diferentes técnicas empregadas.	1	5	X		
2	Arte clásico. Grecia	Abordaremos o estudo de Grecia como primeiro territorio de Europa en destacar polo seu desenvolvemento artístico. Dende a época arcaica, abordarase a arte creada polos cregos no período clásico ata chegar ao helenismo. As obras nas que centraremos o estudo son: O Partenón; Atenea Niké; Erecteion; Discóbolo; Doríforo; Metopas do Partenón; Hermes e Dioniso e Apoxiomeno.	8	10	X		
3	Arte clásico. Roma	A arte romana, influenciada pola grega, será o transmisor do legado clásico por todo o mediterráneo, Europa e Próximo Oriente. Unha arte urbana de vital importancia, sen a cal non se entendería o fenómeno da romanización. A parte de ver as principais manifestacións de arquitectura civil romana (Panteón de Agrica; Coliseo; Arco de Tito), estudaremos exemplos en Hispania, unha das primeiras provincias fóra da península itálica (Teatro de Mérida e Acueducto de Segovia).	8	7	X		
4	Arte bizantino	Nesta unidade abordaremos na súa orixe, o cristianismo, coas súas manifestacións artísticas escasas nun principio. Explicaremos a división do Imperio romano en Occidente e Oriente, é dicir o Imperio Bizantino ata o seu máximo esplendor durante o reinado de Xustiniano, no século VI. Como obra máis representativa, centraremos no estudo de Santa Sofía de Constantinopla.	8	3	X		
5	Arte prerrománico	Tras as invasións bárbaras e a caída do Imperio romano de Occidente, xurden reinos independentes que evolucionarán de forma diferente. Nesta unidade, estudarase a arte dos visigodos, asentados en Hispania cun reino independente con capital en Toledo (Santa Comba de Bande). Posteriormente, abordaremos a creación do reino cristián de Asturias xunto coas súas	8	6	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
5	Arte prerrománico	manifestacións artísticas (Santa María del Naranco). Para finalizar estudaremos a arte mozárabe ou de repoboación nos territorios dominados polos musulmáns (San Miguel de Celanova).	8	6	X		
6	A arte románica	Na 6ª UD abordaremos o románico dende finais do século X ata principios do século XII co seu desenvolvemento nos reinos cristiáns. Afondaremos na súa extensión por Europa, como un estilo con características comúns, considerado como a primeira arte de carácter internacional. Prestarase especial atención a aquelas obras vinculadas ao Camiño de Santiago (Interior da Catedral de Santiago de Compostela; esculturas de Platerías; o Pórtico da Gloria; a Catedral de León).	8	7	X		
7	A arte gótica	A mediados do século XII, da man do Císter, xorde un novo estilo que rompe coa tradición do románico: o gótico. Estudaremos a época de construción das grandes catedrais europeas, o rexurdir das cidades e o auxe da burguesía a través de obras como a Catedral de Reims ou a Catedral de León; as estatuas da Anunciación e Visitación de Reims e diferentes obras pictóricas tales como a Fuxida a Exipto de Giotto, o Matrimonio Arnolfini de Van Eyck ou o Xardín das Delicias do Bosco.	8	8	X		
8	A arte renacentista	A principios do século XV comeza en Italia unha renovación das artes. O renacemento italiano comprende dous grandes períodos: o Quattrocento e o Cinquecento e o manierismo. Baixo o patrocinio da igrexa católica xunto coa aparición de grandes familias que exerceron un forte mecenazgo artístico aparecerán obras de gran renome como Santa María dei Fiori, o David de Miguel Anxo ou a Virxe das Rocas de Leonardo da Vinci, etc. Unha vez vistas as obras do renacemento italiano, abordarase o renacemento en España da man de Juan de Herrera, coa creación do Escorial e o Greco coas súas pinturas.	10	20		X	
9	A arte barroca e rococó	A arte barroca exténdese dende principios do século XVII ata mediados do século XVIII. Caracterizado por ser un estilo recargado, dinámico e cun gran sentido teatral, as obras de Bernini, Caravaggio ou Artemisa de Gentilleschi convértense no mellor exemplo deste estilo. Do mesmo xeito, abordarase a influencia da Igrexa Contrarreformista nas diferentes manifestacións e a vertente do barroco	9	12		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
9	A arte barroca e rococó	español como vertente do italiano.	9	12		X	
10	Arte neoclásico e romanticismo	Opostamente ao Barroco observaremos o Neoclasicismo, no que a arquitectura gañará importancia sobre as demais disciplinas. O auxe da Ilustración continuou durante o século XVIII, durante o cal artistas da talla de Goya tiveron un papel decisivo na renovación da linguaxe artística. Será neste artista e nas súas obras nas que poremos o foco de atención durante esta unidade didáctica.	8	6		X	
11	Arte do Realismo ao Modernismo	O século XIX foi unha época de moitas transformacións. Os grandes imperios e os cambios sociais e ideolóxicos veranse reflexados nas diversas correntes culturais. Comezando polo Realismo, estudaremos obras do Impresionismo e Postimpresionismo amosando, entremedias, algúns exemplos do Modernismo e Simbolismo.	8	10			X
12	Primeiras Vangardas	O crecemento das cidades modernas e as consecuencias das dúas Guerras Mundiais marcaron a evolución da arquitectura e das artes plásticas a través das vangardas. Nesta unidade didáctica abordaremos a pegada das primeiras vangardas facendo especial fincapé na Arquitectura Moderna (funcional e organicista), o Fauvismo, Expresionismo, Cubismo, Dadaísmo, a Arte Abstracta e o Surrealismo.	8	12			X
13	Segundas Vangardas e últimas tendencias	Nesta unidade afondaremos nas principais tendencias artísticas da segunda metade do século XX (Informalismo, Expresionismo abstracto, Pop Art, Arte conceptual, Performance Art, Minimalismo, etc.) e descubriremos os novos medios expresivos: a cultura visual de masas	8	10			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Introdución á Historia da Arte	5

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Valorar e respectar a diversidade de manifestacións artísticas a partir da investigación e o debate arredor das diferentes concepcións da arte e a análise de obras concretas sobre as que comprobar a pertinencia das devanditas concepcións.	Explicar mediante producións históricas propias e alleas a definición de arte como concepto histórico-cultural. Entender a arte como unha forma de comunicación cos seus propios códigos de transmisión	TI	100
CA1.2 - Elaborar e expresar con coherencia e fluidez xuízos e emocións propios sobre as obras de arte e mostrar respecto e empatía polos xuízos e expresións dos demais, utilizando a terminoloxía e o vocabulario específico da materia e demostrando un coñecemento básico de diversas linguaxes artísticas aprendidas.	O alumnado é capaz de crear comentarios de obras artísticas utilizando as ferramentas propias para o análise dunha obra concreta: elementos técnicos, formais e estilísticos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O debate sobre a definición de arte. O concepto da arte ao longo da historia. - A linguaxe artística: a arte como forma de comunicación. A variedade de códigos e linguaxes. Símbolos e iconografía na arte. A subxectividade creadora. A complexidade da interpretación. O xuízo estético. - Ferramentas para a análise da obra de arte: elementos técnicos, formais e estilísticos. Estudo iconográfico e significado, identificación, contextualización e relevancia da obra. A análise comparativa.

UD	Título da UD	Duración
2	Arte clásico. Grecia	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Elaborar comentarios histórico-artísticos de distintas obras de arte a partir do coñecemento crítico e argumentado do seu contexto histórico, as súas funcións e a súa relevancia social, política e cultural, valorando e respectando distintas obras e formas de manifestacións artísticas.	O alumnado é capaz de responder de modo satisfactorio e suficiente a comentarios histórico-artísticos de varias obras da arte grega e as diversas formas de manifestación.	PE	60
CA1.3 - Recoñecer os mecanismos que rexen a evolución da historia da arte a partir da análise comparativa de obras de diversas épocas e da explicación das relacións de influencia, préstamos, continuidade e ruptura que se producen entre estilos, autores e movementos.	Clasificar e comparar mediante obras de diversas épocas a evolución da arte grega.	TI	40
CA2.1 - Distinguir e analizar as funcións e as dimensións relixiosa, ideolóxica, política, social, económica, expresiva e propiamente estética das obras de arte, demostrando unha comprensión e un xuízo crítico e fundamentado destas e da súa produción e a súa percepción.	Analizar mediante fontes históricas de diversos tipos os antecedentes e a plenitude da arte grega, chegando ao helenismo.		

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Identificar e analizar a complexidade do proceso de creación artística, elaborando recensións biográficas sobre as figuras máis destacadas e atendendo aos aspectos persoais que faciliten a comprensión do significado e do valor da obra, tomando conciencia do papel do artista no proceso creador.	Definir por medio de traballos de investigación bibliográficos as figuras máis salientables da arte grega, incidindo nas influencias, préstamos e continuidades.		
CA2.4 - Elaborar argumentos propios sobre a noción de beleza, comparando canons e obras de diversos tipos, estilos, épocas e lugares, apreciando a diversidade como fonte de enriquecemento, superando estereotipos e prexuízos, e promovendo a formación dunha imaxe axustada de si mesmo.	Demostrar mediante fontes históricas diversas o concepto de beleza, canon a partir de obras de diversos tipos, estilos e épocas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Terminoloxía e vocabulario específico da arte na arquitectura e nas artes plásticas. - Influencias, préstamos, continuidades e rupturas na historia da arte. - A arte como instrumento máxico-ritual ao longo da historia. - O clasicismo grego: antecedentes, plenitude e helenismo.

UD	Título da UD	Duración
3	Arte clásico. Roma	7

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Elaborar comentarios histórico-artísticos de distintas obras de arte a partir do coñecemento crítico e argumentado do seu contexto histórico, as súas funcións e a súa relevancia social, política e cultural, valorando e respectando distintas obras e formas de manifestacións artísticas.	O alumnado é capaz de responder de modo satisfactorio e suficiente a comentarios histórico-artísticos de varias obras da arte romana e as diversas formas de manifestación.	PE	60
CA1.3 - Recoñecer os mecanismos que rexen a evolución da historia da arte a partir da análise comparativa de obras de diversas épocas e da explicación das relacións de influencia, préstamos, continuidade e ruptura que se producen entre estilos, autores e movementos.	Describir por medio de diversas fontes histórico-artísticas a arte de Roma como mecanismo de dominación e control.		
CA2.1 - Distinguir e analizar as funcións e as dimensións relixiosa, ideolóxica, política, social, económica, expresiva e propiamente estética das obras de arte, demostrando unha comprensión e un xuízo crítico e fundamentado destas e da súa produción e a súa percepción.	Diferenciar comparativamente o valor propagandístico da arte romana analizando por medio de fontes artísticas as súas múltiples dimensións.	TI	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Analizar o papel conformador da identidade individual e colectiva que posúen a arte e o patrimonio artístico, analizando as autorrepresentacións humanas e o uso de recursos estéticos e iconográficos na xeración e o mantemento dos vínculos grupais.	Distinguir e valorar a arte e o patrimonio artístico herdado da arte romana, sobre todo en Hispania, visualizando obras e diversas fontes histórico-artísticas.		
CA4.1 - Comprender a importancia da conservación e promoción do patrimonio artístico, investigando sobre os procesos de adquisición, conservación, exhibición e uso sostible de obras de arte, así como sobre o impacto positivo e negativo das accións humanas sobre elas.	Valorar a conservación e promoción do patrimonio artístico herdado da arte romana, sobre todo en Hispania e Gallaecia, visualizando obras e diversas fontes histórico-artísticas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Terminoloxía e vocabulario específico da arte na arquitectura e nas artes plásticas. - A arte como dispositivo de dominación e control: desde as primeiras civilizacións urbanas ata o século XIX. - Arte e romanización: a obra civil romana. - A arte e o seu valor propagandístico: desde o mundo antigo ata o século XIX. - Arquitectura e espazo: a creación de espazos arquitectónicos.

UD	Título da UD	Duración
4	Arte bizantino	3

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Elaborar comentarios histórico-artísticos de distintas obras de arte a partir do coñecemento crítico e argumentado do seu contexto histórico, as súas funcións e a súa relevancia social, política e cultural, valorando e respectando distintas obras e formas de manifestacións artísticas.	O alumnado é capaz de responder de modo satisfactorio e suficiente a comentarios histórico-artísticos de obras da arte bizantina e as diversas formas de manifestación.	PE	80
CA1.2 - Elaborar e expresar con coherencia e fluidez xuízos e emocións propios sobre as obras de arte e mostrar respecto e empatía polos xuízos e expresións dos demais, utilizando a terminoloxía e o vocabulario específico da materia e demostrando un coñecemento básico de diversas linguaxes artísticas aprendidas.	Utilizar a terminoloxía e vocabulario específico, demostrando un coñecemento básico da arte paleocristiana e bizantina.	TI	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Distinguir e analizar as funcións e as dimensións relixiosa, ideolóxica, política, social, económica, expresiva e propiamente estética das obras de arte, demostrando unha comprensión e un xuízo crítico e fundamentado destas e da súa produción e a súa percepción.	Comparar e contrastar por medio de diversas fontes histórico-artísticas a función didáctica e relixiosa da arte bizantina e sobre todo o seu valor nas sociedades teocéntricas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Terminoloxía e vocabulario específico da arte na arquitectura e nas artes plásticas.
- A arte e a súa función didáctica e relixiosa nas sociedades teocéntricas.

UD	Título da UD	Duración
5	Arte prerrománico	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Elaborar comentarios histórico-artísticos de distintas obras de arte a partir do coñecemento crítico e argumentado do seu contexto histórico, as súas funcións e a súa relevancia social, política e cultural, valorando e respectando distintas obras e formas de manifestacións artísticas.	O alumnado é capaz de responder de modo satisfactorio e suficiente a comentarios histórico-artísticos de obras da arte de estilo prerrománico e as diversas formas de manifestación.	PE	70
CA1.2 - Elaborar e expresar con coherencia e fluidez xuízos e emocións propios sobre as obras de arte e mostrar respecto e empatía polos xuízos e expresións dos demais, utilizando a terminoloxía e o vocabulario específico da materia e demostrando un coñecemento básico de diversas linguaxes artísticas aprendidas.	Utilizar a terminoloxía e vocabulario específico, demostrando un coñecemento básico da arte prerrománica.		
CA2.1 - Distinguir e analizar as funcións e as dimensións relixiosa, ideolóxica, política, social, económica, expresiva e propiamente estética das obras de arte, demostrando unha comprensión e un xuízo crítico e fundamentado destas e da súa produción e a súa percepción.	Comparar e contrastar por medio de diversas fontes histórico-artísticas a función didáctica e relixiosa da arte prerrománica e sobre todo o seu valor nas sociedades teocéntricas.	TI	30
CA2.5 - Analizar o papel conformador da identidade individual e colectiva que posúen a arte e o patrimonio artístico, analizando as autorrepresentacións humanas e o uso de recursos estéticos e iconográficos na xeración e o mantemento dos vínculos grupais.	Distinguir e valorar a arte e o patrimonio artístico herdado da arte romana, visualizando obras e diversas fontes histórico-artísticas e relacionar coa arte dos prerrománicos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos

- Terminoloxía e vocabulario específico da arte na arquitectura e nas artes plásticas.
- A arte e a súa función didáctica e relixiosa nas sociedades teocéntricas.
- A arte prerrománica en España. A arte románica e gótica.

UD	Título da UD	Duración
6	A arte románica	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Elaborar comentarios histórico-artísticos de distintas obras de arte a partir do coñecemento crítico e argumentado do seu contexto histórico, as súas funcións e a súa relevancia social, política e cultural, valorando e respectando distintas obras e formas de manifestacións artísticas.	O alumnado é capaz de responder de modo satisfactorio e suficiente a comentarios histórico-artísticos de obras da arte prerrománico e as diversas formas de manifestación.	PE	80
CA1.2 - Elaborar e expresar con coherencia e fluidez xuízos e emocións propios sobre as obras de arte e mostrar respecto e empatía polos xuízos e expresións dos demais, utilizando a terminoloxía e o vocabulario específico da materia e demostrando un coñecemento básico de diversas linguaxes artísticas aprendidas.	Utilizar a terminoloxía e vocabulario específico, demostrando un coñecemento básico da arte prerrománica.	TI	20
CA2.1 - Distinguir e analizar as funcións e as dimensións relixiosa, ideolóxica, política, social, económica, expresiva e propiamente estética das obras de arte, demostrando unha comprensión e un xuízo crítico e fundamentado destas e da súa produción e a súa percepción.	Comparar e contrastar por medio de diversas fontes histórico-artísticas a función didáctica e relixiosa da arte prerrománica e sobre todo o seu valor nas sociedades teocéntricas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Terminoloxía e vocabulario específico da arte na arquitectura e nas artes plásticas.
- A arte como dispositivo de dominación e control: desde as primeiras civilizacións urbanas ata o século XIX.
- A arte prerrománica en España. A arte románica e gótica.

UD	Título da UD	Duración
7	A arte gótica	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Elaborar comentarios histórico-artísticos de distintas obras de arte a partir do coñecemento crítico e argumentado do seu contexto histórico, as súas funcións e a súa relevancia social, política e cultural, valorando e respectando distintas obras e formas de manifestacións artísticas.	O alumnado é capaz de responder de modo satisfactorio e suficiente a comentarios histórico-artísticos de obras da arte de estilo gótico e as diversas formas de manifestación.	PE	80
CA1.2 - Elaborar e expresar con coherencia e fluidez xuízos e emocións propios sobre as obras de arte e mostrar respecto e empatía polos xuízos e expresións dos demais, utilizando a terminoloxía e o vocabulario específico da materia e demostrando un coñecemento básico de diversas linguaxes artísticas aprendidas.	Utilizar a terminoloxía e vocabulario específico, demostrando un coñecemento básico da arte gótica.	TI	20
CA2.1 - Distinguir e analizar as funcións e as dimensións relixiosa, ideolóxica, política, social, económica, expresiva e propiamente estética das obras de arte, demostrando unha comprensión e un xuízo crítico e fundamentado destas e da súa produción e a súa percepción.	Comparar e contrastar por medio de diversas fontes histórico-artísticas a función didáctica e relixiosa da arte gótica e sobre todo o seu valor nas sociedades teocéntricas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Terminoloxía e vocabulario específico da arte na arquitectura e nas artes plásticas. - A arte e a súa función didáctica e relixiosa nas sociedades teocéntricas. - A arte prerrománica en España. A arte románica e gótica.

UD	Título da UD	Duración
8	A arte renacentista	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Elaborar comentarios histórico-artísticos de distintas obras de arte a partir do coñecemento crítico e argumentado do seu contexto histórico, as súas funcións e a súa relevancia social, política e cultural, valorando e respectando distintas obras e formas de manifestacións artísticas.	O alumnado é capaz de responder de modo satisfactorio e suficiente a comentarios histórico-artísticos de obras da arte do renacemento e as diversas formas de manifestación.	PE	40
CA1.3 - Recoñecer os mecanismos que rexen a evolución da historia da arte a partir da análise comparativa de obras de diversas épocas e da explicación das relacións de influencia, préstamos, continuidade e ruptura que se producen entre estilos, autores e movementos.	Describir por medio de diversas fontes histórico-artísticas que préstamos e influencias exerceu a arte do renacemento.	TI	60

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Distinguir e analizar as funcións e as dimensións relixiosa, ideolóxica, política, social, económica, expresiva e propiamente estética das obras de arte, demostrando unha comprensión e un xuízo crítico e fundamentado destas e da súa produción e a súa percepción.	Comparar e contrastar por medio de diversas fontes histórico-artísticas a función social, política e relixiosa da arte renacentista.		
CA2.3 - Identificar e analizar a complexidade do proceso de creación artística, elaborando recensións biográficas sobre as figuras máis destacadas e atendendo aos aspectos persoais que faciliten a comprensión do significado e do valor da obra, tomando conciencia do papel do artista no proceso creador.	Definir por medio de traballos de investigación bibliográficos as figuras máis salientables da arte do renacemento, incidindo nas influencias, préstamos e continuidades.		
CA2.4 - Elaborar argumentos propios sobre a noción de beleza, comparando canons e obras de diversos tipos, estilos, épocas e lugares, apreciando a diversidade como fonte de enriquecemento, superando estereotipos e prexuízos, e promovendo a formación dunha imaxe axustada de si mesmo.	Demostrar mediante fontes históricas diversas o concepto de beleza, canon a partir de obras de diversos tipos, estilos e épocas.		
CA3.1 - Coñecer e explicar as principais manifestacións e movementos artísticos, identificando e analizando o seu contexto cultural, a súa vinculación coas funcións atribuíbles á arte, as súas características estilísticas fundamentais e o seu desenvolvemento no tempo.	Identificar mediante producións históricas propias as principais manifestacións do renacemento, analizadas a través dos seus contextos históricos e incidindo no seu aspecto de mecenado e coleccionismo		
CA4.2 - Analizar o papel conformador da identidade individual e colectiva que posúen a arte e o patrimonio artístico, analizando as autorrepresentacións humanas e o uso de recursos estéticos e iconográficos na xeración e o mantemento dos vínculos grupais.	Recoñecer por medio do estudio de obras artísticas a través de diversas fontes e in situ, da importancia da conservación e uso da arte renacentista en España e Galicia.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Terminoloxía e vocabulario específico da arte na arquitectura e nas artes plásticas. - Influencias, préstamos, continuidades e rupturas na historia da arte. - A arte renacentista: Quattrocento e Quinquecento. O Renacemento en España: Juan de Herrera e O Greco. - Pintura e perspectiva: a conquista da terceira dimensión. - Arte e identidade individual: a necesidade de representarnos. A imaxe do corpo humano. O xénero do retrato. A evolución na imaxe do artista. - A representación da muller na arte desde unha perspectiva crítica. - Arte, mecenado e coleccionismo como elementos de diferenciación social.

UD	Título da UD	Duración
9	A arte barroca e rococó	12

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Elaborar comentarios histórico-artísticos de distintas obras de arte a partir do coñecemento crítico e argumentado do seu contexto histórico, as súas funcións e a súa relevancia social, política e cultural, valorando e respectando distintas obras e formas de manifestacións artísticas.	O alumnado é capaz de responder de modo satisfactorio e suficiente a comentarios histórico-artísticos de obras da arte do barroco e as diversas formas de manifestación.	PE	50
CA1.2 - Elaborar e expresar con coherencia e fluidez xuízos e emocións propios sobre as obras de arte e mostrar respecto e empatía polos xuízos e expresións dos demais, utilizando a terminoloxía e o vocabulario específico da materia e demostrando un coñecemento básico de diversas linguaxes artísticas aprendidas.	Utilizar a terminoloxía e vocabulario específico, demostrando un coñecemento básico da arte barroca.	TI	50
CA2.1 - Distinguir e analizar as funcións e as dimensións relixiosa, ideolóxica, política, social, económica, expresiva e propiamente estética das obras de arte, demostrando unha comprensión e un xuízo crítico e fundamentado destas e da súa produción e a súa percepción.	Comparar e contrastar por medio de diversas fontes histórico-artísticas a función relixiosa e propagandista da arte barroca e a creación de espazos arquitectónicos.		
CA2.3 - Identificar e analizar a complexidade do proceso de creación artística, elaborando recensións biográficas sobre as figuras máis destacadas e atendendo aos aspectos persoais que faciliten a comprensión do significado e do valor da obra, tomando conciencia do papel do artista no proceso creador.	Definir por medio de traballos de investigación bibliográficos as figuras máis salientables da arte do barroco, incidindo na linguaxe artística como comunicación.		
CA3.2 - Coñecer as principais figuras femininas da historia da arte, dándolle visibilidade á muller como artista, analizando o contexto político, social e cultural no que desenvolveron a súa produción artística e recoñecendo o seu esforzo por facerse valer nel.	Identificar mediante traballos de investigación as principais figuras femininas dentro do barroco.		
CA4.1 - Comprender a importancia da conservación e promoción do patrimonio artístico, investigando sobre os procesos de adquisición, conservación, exhibición e uso sostible de obras de arte, así como sobre o impacto positivo e negativo das accións humanas sobre elas.	Distinguir e valorar a arte e o patrimonio artístico herdado da arte barroca, sobre todo en España, visualizando obras e diversas fontes histórico-artísticas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A linguaxe artística: a arte como forma de comunicación. A variedade de códigos e linguaxes. Símbolos e iconografía na arte. A subxectividade creadora. A complexidade da interpretación. O xuízo estético. - Terminoloxía e vocabulario específico da arte na arquitectura e nas artes plásticas.

Contidos
- Barroco e Contrarreforma en Italia e España: obras esenciais en arquitectura, escultura e pintura. Arquitectura barroca galega. - A arte e o seu valor propagandístico: desde o mundo antigo ata o século XIX. - A muller como artista. A loita pola visibilidade ao longo da historia da arte. - Arquitectura e espazo: a creación de espazos arquitectónicos.

UD	Título da UD	Duración
10	Arte neoclásico e romanticismo	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Elaborar comentarios histórico-artísticos de distintas obras de arte a partir do coñecemento crítico e argumentado do seu contexto histórico, as súas funcións e a súa relevancia social, política e cultural, valorando e respectando distintas obras e formas de manifestacións artísticas.	O alumnado é capaz de responder de modo satisfactorio e suficiente a comentarios histórico-artísticos de obras da arte do Neoclasicismo e as diversas formas de manifestación.	PE	60
CA1.1 - Valorar e respectar a diversidade de manifestacións artísticas a partir da investigación e o debate arredor das diferentes concepcións da arte e a análise de obras concretas sobre as que comprobar a pertinencia das devanditas concepcións.	Explicar mediante producións históricas propias e alleas o papel academicista no século XVIII.	TI	40
CA1.3 - Recoñecer os mecanismos que rexen a evolución da historia da arte a partir da análise comparativa de obras de diversas épocas e da explicación das relacións de influencia, préstamos, continuidade e ruptura que se producen entre estilos, autores e movementos.	Describir por medio de diversas fontes histórico-artísticas que préstamos e influencias exerceu a arte do renacemento con respecto á arte neoclásica.		
CA2.1 - Distinguir e analizar as funcións e as dimensións relixiosa, ideolóxica, política, social, económica, expresiva e propiamente estética das obras de arte, demostrando unha comprensión e un xuízo crítico e fundamentado destas e da súa produción e a súa percepción.	Comparar e contrastar por medio de diversas fontes histórico-artísticas a función política e propagandista da arte do neoclasicismo e a creación de espazos arquitectónicos.		
CA4.1 - Comprender a importancia da conservación e promoción do patrimonio artístico, investigando sobre os procesos de adquisición, conservación, exhibición e uso sostible de obras de arte, así como sobre o impacto positivo e negativo das accións humanas sobre elas.	Distinguir e valorar a arte e o patrimonio artístico herdado da arte neoclásica, sobre todo en España, visualizando obras e diversas fontes histórico-artísticas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Terminoloxía e vocabulario específico da arte na arquitectura e nas artes plásticas.

Contidos

- Influencias, préstamos, continuidades e rupturas na historia da arte.
- O papel das academias no século XVIII. O neoclasicismo.
- A arte como idioma de sentimentos e emocións. A natureza e a representación das emocións. O romanticismo.
- Pintura española do século XIX: Goya.
- Arquitectura e espazo: a creación de espazos arquitectónicos.
- Arte e intervención no territorio: o urbanismo como arte.

UD	Título da UD	Duración
11	Arte do Realismo ao Modernismo	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Elaborar comentarios histórico-artísticos de distintas obras de arte a partir do coñecemento crítico e argumentado do seu contexto histórico, as súas funcións e a súa relevancia social, política e cultural, valorando e respectando distintas obras e formas de manifestacións artísticas.	O alumnado é capaz de responder de modo satisfactorio e suficiente a comentarios histórico-artísticos de obras da arte do XIX e as diversas formas de manifestación.	PE	70
CA1.2 - Elaborar e expresar con coherencia e fluidez xuízos e emocións propios sobre as obras de arte e mostrar respecto e empatía polos xuízos e expresións dos demais, utilizando a terminoloxía e o vocabulario específico da materia e demostrando un coñecemento básico de diversas linguaxes artísticas aprendidas.	Distinguir mediante diversas fontes histórico-artísticas a variedade de códigos e linguaxes, sentimentos e emocións durante o século XIX.	TI	30
CA3.1 - Coñecer e explicar as principais manifestacións e movementos artísticos, identificando e analizando o seu contexto cultural, a súa vinculación coas funcións atribuíbles á arte, as súas características estilísticas fundamentais e o seu desenvolvemento no tempo.	Identificar mediante producións históricas propias as principais manifestacións do século XIX, analizadas a través dos seus contextos históricos e incidindo nos seus aspectos.		
CA3.3 - Coñecer e analizar criticamente a imaxe que se deu da muller na historia da arte, mediante a análise comparativa de obras de distintas épocas e culturas nas que se representen figuras, roles, símbolos e temas relacionados coa feminidade.	Subraiar mediante o estudo de diferentes fontes histórico-artísticas o tratamento da imaxe que se deu da muller durante esta época artística comparándoa con outras.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Terminoloxía e vocabulario específico da arte na arquitectura e nas artes plásticas.
- A arte como idioma de sentimentos e emocións. A natureza e a representación das emocións. O romanticismo.

Contidos

- Pintura española do século XIX: Goya.
- A arte como medio de progreso, crítica e transformación sociocultural desde o pensamento ilustrado ata o século XIX. O realismo.
- Arte e identidade colectiva: escolas, rexionalismos e procura de identidade.
- A pintura impresionista.
- A representación da muller na arte desde unha perspectiva crítica.

UD	Título da UD	Duración
12	Primeiras Vangardas	12

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Elaborar comentarios histórico-artísticos de distintas obras de arte a partir do coñecemento crítico e argumentado do seu contexto histórico, as súas funcións e a súa relevancia social, política e cultural, valorando e respectando distintas obras e formas de manifestacións artísticas.	O alumnado é capaz de responder de modo satisfactorio e suficiente a comentarios histórico-artísticos de obras da arte das primeiras vangardas e as diversas formas de manifestación.	PE	50
CA1.1 - Valorar e respectar a diversidade de manifestacións artísticas a partir da investigación e o debate arredor das diferentes concepcións da arte e a análise de obras concretas sobre as que comprobar a pertinencia das devanditas concepcións.	Explicar mediante producións históricas propias e alleas a arte como unha forma de dominación e control cos seus propios códigos de transmisión.	TI	50
CA2.3 - Identificar e analizar a complexidade do proceso de creación artística, elaborando recensións biográficas sobre as figuras máis destacadas e atendendo aos aspectos persoais que faciliten a comprensión do significado e do valor da obra, tomando conciencia do papel do artista no proceso creador.	Definir por medio de traballos de investigación bibliográficos as figuras máis salientables da arte das primeiras vangardas.		
CA3.1 - Coñecer e explicar as principais manifestacións e movementos artísticos, identificando e analizando o seu contexto cultural, a súa vinculación coas funcións atribuíbles á arte, as súas características estilísticas fundamentais e o seu desenvolvemento no tempo.	Identificar mediante producións históricas propias as principais manifestacións da primeira metade do século XX, analizadas a través dos seus contextos históricos e incidindo nos seus aspectos.		
CA3.2 - Coñecer as principais figuras femininas da historia da arte, dándolle visibilidade á muller como artista, analizando o contexto político, social e cultural no que desenvolveron a súa produción artística e recoñecendo o seu esforzo por facerse valer nel.	Identificar mediante traballos de investigación as principais artistas femininas dentro da arte da primeira metade do século XX.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Comprender a importancia da conservación e promoción do patrimonio artístico, investigando sobre os procesos de adquisición, conservación, exhibición e uso sostible de obras de arte, así como sobre o impacto positivo e negativo das accións humanas sobre elas.	Distinguir e valorar a arte e o patrimonio artístico herdado da arte da primeira metade do século XX, sobre todo en España, visualizando obras e diversas fontes histórico-artísticas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Terminoloxía e vocabulario específico da arte na arquitectura e nas artes plásticas. - Arte e identidade colectiva: escolas, rexionalismos e procura de identidade. - Vangardas e novas formas de expresión. - A arte como dispositivo de dominación e control: desde o século XIX á sociedade contemporánea. - A muller como artista. A loita pola visibilidade ao longo da historia da arte. - Arquitectura do século XX. Principais arquitectos do século XX.

UD	Título da UD	Duración
13	Segundas Vangardas e últimas tendencias	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Elaborar comentarios histórico-artísticos de distintas obras de arte a partir do coñecemento crítico e argumentado do seu contexto histórico, as súas funcións e a súa relevancia social, política e cultural, valorando e respectando distintas obras e formas de manifestacións artísticas.	O alumnado é capaz de responder de modo satisfactorio e suficiente a comentarios histórico-artísticos de obras da arte das segundas vangardas e as diversas formas de manifestación.	PE	70
CA1.1 - Valorar e respectar a diversidade de manifestacións artísticas a partir da investigación e o debate arredor das diferentes concepcións da arte e a análise de obras concretas sobre as que comprobar a pertinencia das devanditas concepcións.	Explicar mediante producións históricas propias e alleas a arte como valor propagandístico, como medio de progreso, como expresión cos seus propios códigos de transmisión.		
CA3.2 - Coñecer as principais figuras femininas da historia da arte, dándolle visibilidade á muller como artista, analizando o contexto político, social e cultural no que desenvolveron a súa produción artística e recoñecendo o seu esforzo por facerse valer nel.	Identificar mediante traballos de investigación as principais figuras femininas dentro das segundas vangardas e os comezos do século XXI.	TI	30

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Comprender a importancia da conservación e promoción do patrimonio artístico, investigando sobre os procesos de adquisición, conservación, exhibición e uso sostible de obras de arte, así como sobre o impacto positivo e negativo das accións humanas sobre elas.	Recoñecer por medio do estudio de obras artísticas a través de diversas fontes e in situ, da importancia da conservación e uso da arte en españa e galicia.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Terminoloxía e vocabulario específico da arte na arquitectura e nas artes plásticas. - Arte e identidade colectiva: escolas, rexionalismos e procura de identidade. - A arte e o seu valor propagandístico: desde o século XIX á actual sociedade de consumo. - A arte como medio de progreso, crítica e transformación sociocultural desde o século XX á actualidade. - A arte como expresión dos avances tecnolóxicos: desde a Revolución Industrial ata a era dixital. - Arte e realidade: imitación e interpretación. A revolución da fotografía e do cinema. - A muller como artista. A loita pola visibilidade ao longo da historia da arte. - Arquitectura, urbanismo e deseño sostible. A contribución da arte aos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible. Arte e medio ambiente. - O patrimonio artístico: preservación, conservación e usos sostibles. Museografía e museoloxía.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía ten que ser variada e axeitada ás características e aos ritmos de aprendizaxe do alumnado, debe ser tamén activa e participativa, favorecendo o traballo individual e o colaborativo do alumnado, co fin de que os contidos se convertan en coñecementos aplicables con eficacia a situacións reais e aos estudos posteriores.

Dado que as competencias clave están ligadas a un desempeño eficaz nun contexto determinado, as situacións de aprendizaxe deseñadas para o seu desenvolvemento nesta materia de Hª da arte, incorpora tarefas que contextualizan as aprendizaxes e que permiten avanzar en máis dunha competencia ao mesmo tempo. Será unha metodoloxía dirixida a implicar ao alumnado na aprendizaxe para que adquiran as habilidades que lles permitan construír os seus propios esquemas explicativos para comprender o mundo no que viven, construír a súa propia identidade, que poidan interactuar en situacións variadas e para que continúen aprendendo.

En definitiva, na aula combinarase a explicación teórica por parte do profesorado (con presentacións, mapas conceptuais, fotografías, vídeos) cunha metodoloxía baseada no sistema de afianzamento de contidos, é dicir, o alumnado asegurará os contidos a partir de diversas actividades e materiais de traballo proporcionados polo profesorado. Con isto intentarase evitar unha excesiva memorización de contidos, pero sen renunciar, como complemento, a unha aprendizaxe significativa.

Pola súa parte, o profesorado despregará os recursos didácticos necesarios que permitan desenvolver os contidos propios da materia, relacionados coas competencias clave e cos criterios de avaliación, para poder acadar así os obxectivos do currículo. O profesorado deberá buscar situacións próximas ao alumnado para que este poida aplicar en diferentes contextos os contidos dos saberes básicos que conforman cada unha das competencias clave. Creará contextos e situacións que representen retos para o alumnado, que os invite a cuestionarse os seus saberes actuais, que os obrigue a ampliar a súa perspectiva e a contrastar o seu parecer, a xustificar e a interpretar con rigor.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Apuntamentos da profesora
Aula virtual do centro
Fichas fotocopiáveis
Presentacións en Power Point
Material e ferramentas audiovisuais

Para a práctica e desenvolvemento na aula contamos cunha grande diversidade de recursos perfectamente utilizables para cada momento didáctico ou metodoloxía a empregar.

As presentacións e apuntamentos elaborados pola profesora servirán como principal elemento de apoio para o desenvolvemento das clases. Estes estarán colgados na Aula Virtual do centro, utilizada como repositorio de contidos (avaliáveis nalgunha ocasión). Non obstante, débese ter en conta que non deben determinar a función do profesorado nin a súa metodoloxía, polo que o profesorado, como profesional que é, determinará e xestionará o seu uso. Ademais das presentacións e apuntamentos, empregárase material complementario, elaborado tamén pola profesora, que se acomode aos diferentes ritmos de aprendizaxe que se poden dar na aula. A gamificación por medio de cuestionarios (Kahoot, quizz), daralle un punto divertido e lúdico ao ensino-aprendizaxe.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase nos primeiros días de clase, destinada a comprobar a capacidade de expresión, corrección formal, análise, coherencia expositiva e coñecementos previos.

A proba inicial ou diagnóstica realizarase ao comezo de cada Unidade Didáctica coa finalidade de saber os coñecementos previos que ten o alumnado sobre o tema que se vai abordar para, a partir deles, seguir construíndo os seus saberes. Dita proba inicial realizarase dependendo de cada unidade, pero en liñas xerais consistirá na elaboración de cuestionarios, test, brainstorming, debates, visionados de material audiovisual.

Unha das vantaxes da avaliación inicial é a de ofrecer información adicional sobre o punto de partida do alumnado cara o tema que se vai a comezar a traballar, permitindo concretar os contidos que suscitan maior interese ou que se descoñecen totalmente. Ademais nos posibilita definir a didáctica e metodoloxía para abordar a unidade e chegar aos distintos ritmos de aprendizaxe. Outro aspecto importante destas probas diagnósticas é que permiten detectar as posibles confusións e incorreccións que o alumnado ten sobre os contidos a tratar e que precisan aclaración e rectificación.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	1	8	8	8	8	8	8	10	9	8
Proba escrita	0	60	60	80	70	80	80	40	50	60
Táboa de indicadores	100	40	40	20	30	20	20	60	50	40

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	UD 13	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	8	8	8	100
Proba escrita	70	50	70	63
Táboa de indicadores	30	50	30	37

Crterios de cualificación:

Os procedementos de avaliación serán os seguintes:

- Probas escritas que se baseen nos modelos de exame das ABAU. Para iso constarán de dúas preguntas:
 - Unha pregunta de definición de conceptos (2 ptos), na que os alumnos deberán escoller 4 palabras para definir de entre 8-10 termos (0.5 ptos por cada concepto definido)
 - Unha pregunta de análise de láminas (8 ptos), na que deberán escoller 2 para comentar entre 5 opcións posibles (4 ptos por cada lámina comentada)

Sempre se especificará o valor de cada pregunta, entendendo que se está contestada correctamente levará a puntuación máxima pero, de non ser así, a puntuación diminuirá en consecuencia cuns criterios obxectivos que a docente terá previamente fixados.

- Traballos ou tarefas avaliados a través de táboas de indicadores. Estas comprenderán todas as tarefas e aspectos procedimentais que se encomenden ao alumnado. Poden ser traballos escritos, informes e redaccións, presentacións en ordenador, cadernos, resumos, pósteres, exposicións orais, etc. Para a corrección destes traballos empregaranse as rúbricas adaptadas a cada tarefa.

A nota de cada avaliación será o resultado da nota media dos exames (que constitúe o 90% da nota) e a nota media dos traballos, actividades ou tarefas realizadas no día a día (que constitúe o 10% da nota).

A avaliación estará aprobada cando a cualificación sexa 5 ou superior. Se a docente observa que o alumno ou alumna aprobou a avaliación pero ten algunha parte ou tema pouco afianzado, poderá poñerlle algún traballo de reforzo. No caso de resultar unha avaliación negativa, levarase a cabo un plan de recuperación.

A cualificación final do curso será o resultado da media das tres avaliacións. Se o resultado final non chega a un 5 o/a alumno/a terá que presentarse a unha proba extraordinaria a finais de curso dos contidos que a docente considere oportunos. Novamente, a cualificación deberá ser superior a 5 (nunha escala de 1-10) para ter a materia aprobada. En caso contrario, quedaría pendente e, en canto ao redondeo, aplicaráselle o establecido para as avaliacións.

Crterios de recuperación:

Procedemento de recuperación da 1ª, 2ª e 3ª avaliación:

Non hai recuperacións trimestrais dado que aqueles alumnos que obteñan unha avaliación positiva de 5 coa media das tres avaliacións non terán que recuperar a materia. No caso de que algún alumno/a non consiga acadar o aprobado terá que realizar unha proba escrita antes do 16 de maio (tipo das mencionadas anteriormente) da parte da materia que teña suspensa.

6. Medidas de atención á diversidade

As vixentes disposicións e normas indican, tamén no bacharelato, que se debe dar un tratamento específico ao alumnado que, polas súas circunstancias, o precisen e, polo tanto, facer os reforzos necesarios.

O profesorado seleccionará de entre todos os contidos, os que mellor se adapten aos niveis do seu alumnado. O proceso de avaliación servirános tamén para facer o tratamento diferenciado ao distinto alumnado. Utilizando as diferentes actividades propostas nesta programación, descubriremos as carencias e deficiencias fundamentais e, por conseguinte, propoñeremos as tarefas axeitadas para alcanzar os obxectivos específicos adecuados ao alumnado.

En xeral, procurarase proporcionar ao alumnado, para os contidos de maior dificultade:

- Esquemas e/ou sínteses cos conceptos fundamentais.
- Actividades con diferentes graos de profundización.
- Páxinas de referencia para resolver dúbidas e/ou ampliar coñecementos.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión lectora e expresión oral	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Competencia dixital		X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Fomento do espírito crítico e científico			X					X
ET.5 - Educación emocional e en valores		X		X		X		X
ET.6 - Igualdade de xénero		X						X
ET.7 - Creatividade	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12	UD 13
ET.1 - Comprensión lectora e expresión oral	X	X	X	X	X
ET.2 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X
ET.3 - Competencia dixital	X	X	X	X	X
ET.4 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X		
ET.5 - Educación emocional e en valores	X		X		X
ET.6 - Igualdade de xénero	X		X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12	UD 13
ET.7 - Creatividade	X	X	X	X	X

Observacións:

Serán traballados todos os elementos transversais, en especial a comprensión lectora e a expresión oral e escrita pois o alumnado vai ter que ler en diferentes formatos e redactar resumos, opinións, textos, comentarios históricos-artísticos.

A comunicación audiovisual será aproveitada en todas as unidades pois servirán de apoio á práctica docente.

O resto dos elementos transversais tamén serán abordados en maior ou menor medida en case todas as unidades.

Importante na materia de Historia da arte será a educación emocional e en valores como actitude do alumnado na aula de respecto, tolerancia.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Visitas a exposicións e museos	Actividade complementaria		X	
Viaxes culturais	Actividade complementaria		X	

Observacións:

Ao inicio do curso aínda non está programada ningunha actividade complementaria. En todo caso estase atento a que xorda algunha conferencia, saída educativa, exposición temporal na bisbarra.

Entendemos que todas as actividades complementarias axudan a potenciar a motivación, a comprensión e a aprendizaxe do alumnado así como a saír da rutina e permiten afondar nos contidos do currículo e comprobar a súa aplicación real.

Establécense tres fases para a preparación e desenvolvemento destas actividades:

- Unha primeira fase previa que consiste na preparación do alumnado. Nela dáselle información do tema e propóñense tarefas para desenvolver durante a actividade.
- Unha segunda fase ou fase central consistente na actividade propiamente dita durante a cal o alumnado deberá coller datos e información.
- Xa na aula unha terceira fase de feed-back para comprobar o resultado da experiencia.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Avalía según os criterios de avaliación da programación
Ofrece posibilidades de recuperación

Metodoloxía empregada
Emprega unha grande variedade de recursos
Atende e resolve as dúbidas
A práctica docente é innovadora
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Planifica, ensina e avalía
Revisa a realización das tarefas
Medidas de atención á diversidade
As explicacións son axeitadas ao grupo clase
Clima de traballo na aula
Consigue motivar ao alumnado: as actividades foron variadas e motivadoras
Outros
Demostra coñecemento da materia

Descrición:

En canto á avaliación da práctica docente, esta realizarase por medio de enquisas e rúbricas que conteñen unha escala de valoración sobre coñecementos, motivación, metodoloxía, avaliación e xestión da aula.

Este cuestionario será proporcionado ao alumnado ao remate do curso para ser respondido de forma anónima. O balance dos resultados vai permitir reconsiderar determinadas actuacións e reformular a programación e a metodoloxía.

Igual de importante é avaliar o proceso do ensino para o cal se fará unha autoavaliación sobre a programación e o seu desenvolvemento.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

O profesorado realizará de xeito contínuo o seguimento da programación atendendo á súa temporalización, criterios establecidos de avaliación, contidos a impartir, metodoloxía, etc....todo isto coa finalidade de ir axustando e incluso modificando aqueles aspectos didácticos que crea convenientes para que dita programación resulte máis real, aplicable e operativa.

Farase un seguimento da programación e da práctica docente a través da aplicación Proens, recolléndose nun informe nas actas do departamento.

Finalmente, nas memorias de final de curso aparecerán recollidas as propostas de mellora que fosen necesarias poñer en práctica nos cursos sucesivos, procurando ir axustando a programación á temporalidade e á realidade.

9. Outros apartados